

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2019 VOORUITZICHTEN VOOR 2020

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2019 onder langjarig gemiddelde

Nadat de wereldmelkproductie in 2014 een uitzonderlijk sterke toename kende, namelijk met 3,3 % of 26 miljard liter viel de groei terug tot 2,1% in 2015 en zelfs tot 1,0% in 2016. In 2017 kon omwille van de hogere prijzen terug met een hogere groei aangeknoopt worden, nl. +2,5%. Sedertdien daalt de productie elk jaar.

Met 16 miljard liter was de toename van de melkproductie **in 2019** lager dan in 2018 (+ 20 mia liter). Vooral in Azië steeg de melkproductie het sterkst, gevolgd door Rusland, terwijl de EU en Noord- Amerika slechts een bescheiden groei realiseerden. In India steeg de melkproductie opnieuw sterk, nl. met 4%. In de EU daalde de groei van 1,8% in 2017 over 0,9% in 2018 naar 0.6% in 2019. Ook in de USA werden lagere groeicijfers opgetekend. Nieuw-Zeeland en vooral Australië zagen hun melkproductie dalen.

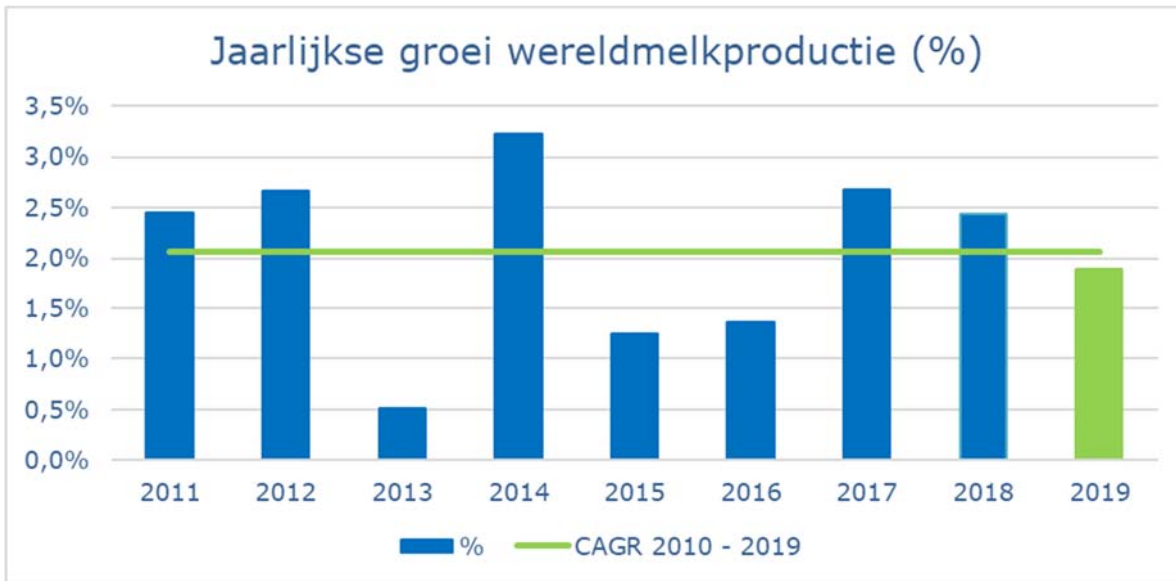
Met een toename van 1,9 % bleef de groei van de melkproductie op wereldvlak in 2019 onder het langjarig gemiddelde over de periode 2010 - 2019, dat op 2,0 % uitkomt. We stellen het laatste decennium een iets tragere groei van de wereldmelkproductie vast : zo bedroeg de jaarlijkse groeivoet nog 2,3% in de periode 2000-2010.

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Koemelk	492	610	671	675	689	704	717
Buffelmelk	67	93	109	115	121	126	
Geitenmelk	14	18	18	18	19	20	
Schape melk	8	10	10	10	11	11	
Andere	2	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	734	811	822	844	864	880

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2018 : voorlopig , 2019 : raming)

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit India, Brazilië en de EU

Net zoals in de voorbije 3 jaar blijft India de sterkste groeier in 2019 in absolute volumes koemelk (+ 3,6 mia kg), voor Brazilië en de EU elk een toename van ruim 1 miljard kg realiseren. Opvallend blijft de aanhoudende sterke groei in Turkije, nl. met 0,8 mia kg. Opvallend is de duidelijke groei in Rusland. Wat de dalers betreft blijft vooral Australië erop achteruitgaan met een terugval van bijna 400 mio liter of 4%, als gevolg van de grote hitte en droogte.

Sedert 2010 is de koemelkproductie op wereldvlak met 19% gestegen. Ook hier zijn de sterkste stijgers India en Turkije, elk met ongeveer 70%. Daarna komen Pakistan en Uruguay. NZ realiseert een toename van 22% op 9 jaar tijd, de USA 13% en de EU 12%. China, Australië, Oekraïne en Rusland gaan er op achteruit.

In de eerste maanden van **2019** wordt bij de grootste exportlanden van zuivel een bescheiden toename inzake melkproductie gerealiseerd. De EU realiseert in de eerste 2 maanden een stijging met 1,8%. Dezelfde groei is er in de USA. Australië herstelt lichtjes van vorig jaar, terwijl NZ er in de eerste 2 maand op achteruitgaat.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2015	2018	2019	% 19/18
EU-28	149.938	162.870	166.744	167.769	0,6
Noorwegen	1.555	1.605	1.566	n.a.	
Zwitserland	4.080	4.043	4.018	3.954	-1,6
IJsland	134	158	165	n.a.	
Rusland	31.847	30.781	30.640	31.338	2,3
Oekraïne	10.977	10.584	10.070	9.900	-1,7
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.345	7.385	0,5
Servië	1.507	1.546	1.537	n.a.	
Australië (1)	9.373	9.971	9.057	8.695	-4,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	21.845	21.736	-0,5
Canada	8.434	8.773	9.944	9.995	0,5
USA	87.463	94.636	98.692	99.058	0,4
Mexico	10.997	11.736	12.368	12.615	2,0
Argentinië	10.600	11.552	10.837	10.640	-1,8
Brazilië	29.948	35.648	34.661	35.701	3,0
Chili	2.606	2.659	2.620	n.a.	
Uruguay	1.910	2.315	2.431	2.378	-2,2
Venezuela	2.436	2.292	1.800	n.a.	
China	35.756	31.798	30.750	31.000	0,8
Japan	7.721	7.379	7.289	7.314	0,3
India	54.903	73.645	90.245	93.855	4,0
Israël	1.290	1.422	1.603	n.a.	
Turkije	12.419	16.934	20.037	20.782	3,7
Pakistan	12.906	15.529	17.353	17.405	0,3
Iran	9.100	8.430	9.700	9.661	-0,4
Oezbekistan	6.120	8.995	10.416	n.a.	
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.547	n.a.	
Totaal Koemelk	610.539	676.917	703.710	713.562	1,4
Buffelmelk	93.090	109.246	125.910	n.a.	
Schapen, geiten,	31.297	31.988	34.482	n.a.	
Totaal melkproductie	734.926	818.151	864.101	876.198	1,4

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei

Bron: AMI, IDF

2.1.3. Naar meer prijsevenwicht tussen vet en eiwit

Na enkele jaren overschot aan melkeiwit bewoog de zuivelmarkt in 2019 naar een beter evenwicht tussen de prijs van melkvet en die van melkeiwit. Na de pieken in de botervetprijzen in 2017 en 2018 daalde de boterprijs in 2019. Met de afbouw van de EU-voorraden kon magere melkpoeder in zijn prijsopgang ontstaan in de tweede helft van 2018 verderzetten. Een goede vraag naar melkpoeder vanuit de wereldmarkt en voornamelijk vanuit China zorgde voor een verder herstel van de prijs.

De wereldmarktprijs voor **boter** steeg in het eerste kwartaal 2019 van 4.600 USD/ton in januari tot 7.750 in april om daarna terug te vallen tot 4.100 USD/ton eind 2019. Globaal werd op jaarbasis een daling met 11% gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2020 daalde de prijs verder tot 3.500 USD/ton, wat toch 15% lager is dan op hetzelfde tijdstip van 2019.

Volle melkpoeder kende een vrij stabiel prijsverloop gedurende 2019. Er werd gestart aan 2.950 met een piek op 3.250 in april, om te eindigen op 3.288 USD/ton. Dit is een toename met 11%. De prijs moest in het eerste kwartaal 2020 met 16% prijsgeven tot 2.775.

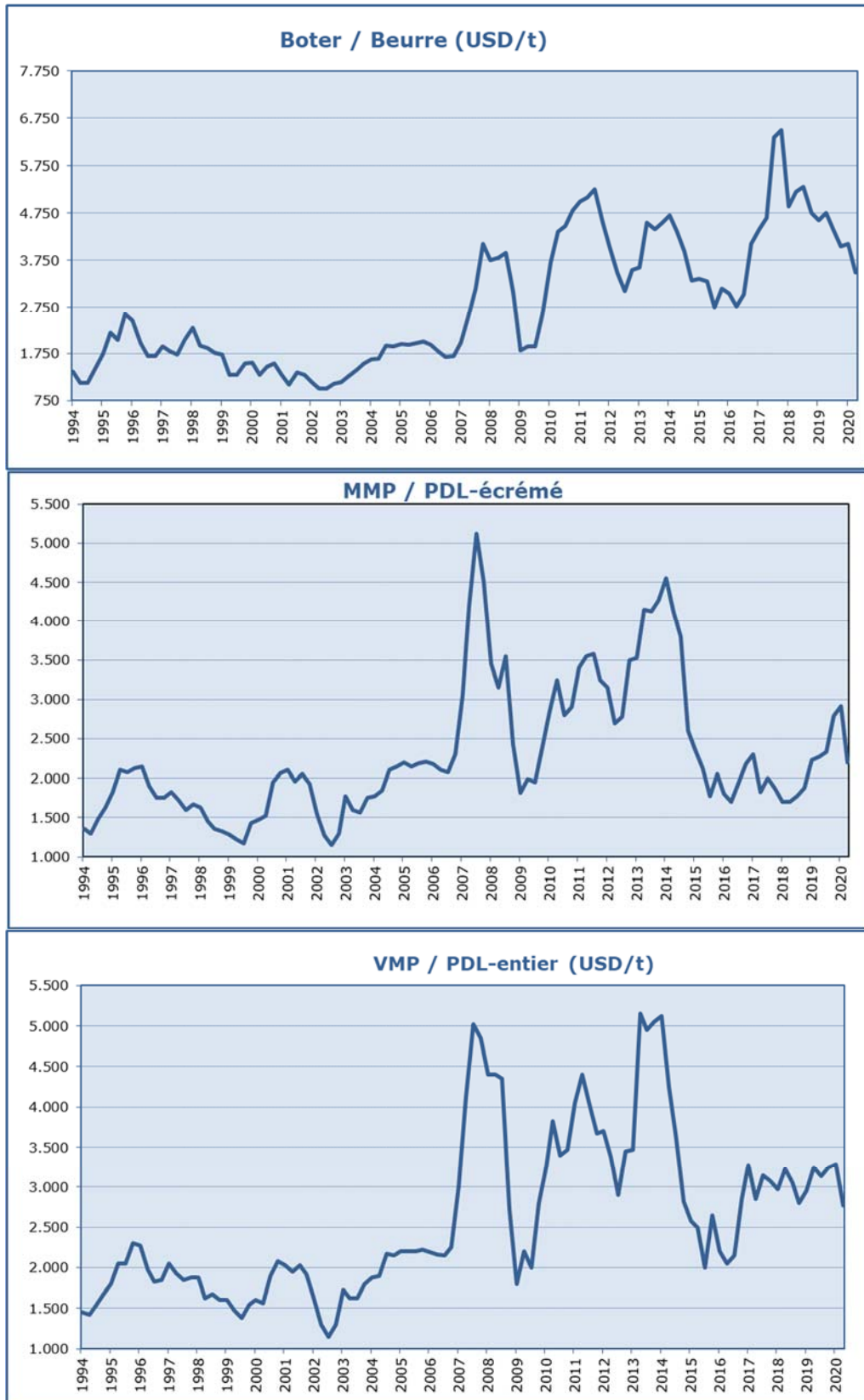
De afbouw van de voorraden en de goede vraag op de wereldmarkt zorgde vooral in het tweede semester voor een forse stijging van de prijs van **magere melkpoeder**. 2019 startte op 2.225 USD/ton, om in het najaar te stijgen tot 2.913. Op jaarbasis kon aldus een toename van 31% gerealiseerd worden. Deze stijging kwam tot stilstand in het eerste kwartaal 2020.

De waarde van de euro versus de US-dollar daalde in 2015 aanzienlijk namelijk van 1,33 (2014) naar 1,11. Dit was een belangrijke troef voor de uitvoer van zuivelproducten. Tot het voorjaar 2017 bleef de euro zwak, maar daarna begon een behoorlijke remonte naar 1,22 in het eerste kwartaal van 2018. Over het volledige jaar 2018 kon een waarde van 1,18 genoteerd worden, waarmee de euro zo'n 5% duurder noteerde versus de USD dan in 2017. In 2019 viel de waarde van de euro terug op gemiddeld 1,12 USD.

Vooruitzichten 2020

Omwille van de Coronacrisis daalden de prijzen behoorlijk voor de meeste zuivelproducten in het eerste kwartaal 2020. Voor kaas was dit minder uitgesproken. Midden mei kenden de meeste zuivelprijzen een herstel, onder meer door de afbouw van de Coronamaatregelen en door het vooruitzicht van een droge periode. De zware klap voor de wereldeconomie, de sterk gedaalde aardolieprijzen en de slechte economische vooruitzichten leggen evenwel een zware hypotheek op het toekomstig prijsverloop.

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2019
Marché laitier mondial - Prix moyens 1994-2019
 (US \$ / T) (1)

Bron/Source: ZMP

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Wereldhandel groeit, aandeel EU neemt toe

De wereldhandel in melkequivalenten is in 2019 voor het tweede opeenvolgende jaar duidelijk toegenomen. De wereldhandel nam toe voor alle zuivelproducten, behalve voor weipoeder en condens. De EU kon haar marktaandeel voor nagenoeg alle zuivelproducten vergroten. Vooral bij boter en magere melkpoeder steeg het marktaandeel van de EU aanzienlijk.

De wereldhandel in **kaas** steeg met 4% in 2019, beduidend sneller dan in 2018 (+1%). De EU kon haar aandeel, dat de voorbije jaren fors toegenomen was, nog versterken. De EU is met grote voorsprong de belangrijkste exporteur van kaas. De USA, met minder dan de helft van het door de EU uitgevoerde volume, kan de groei van de EU niet volgen en komt uit op 360.000 ton. De USA blijft de tweede plaats behouden voor NZ. Het belangrijkste invoerland voor kaas blijft Japan, dat in 2019 een stabiele evolutie kent. DE top-5 van de kaasinvoer wordt als volgt aangevuld : USA, Zuid-Korea, Mexico en China (+11%). China wordt vooral vanuit NZ en de EU bevoorrad.

De wereldhandel in **boter en butteroil** steeg in 2019. De EU kent een spectaculaire stijging (+37%. Rusland), waardoor het EU-marktaandeel fors vooruit gaat. De belangrijkste uitvoerder van boter, NZ, ziet zijn volume met 1% stijgen tot 475.000 ton. De EU blijft op de tweede plaats. Daarna komen de USA en Oekraïne met veel lagere volumes. Beide landen gaan er ruim 40% op achteruit. Binnen de EU komt ons land opnieuw op de 5^e plaats inzake uitvoerders van boter naar derde landen na respectievelijk IRL, FR, NL en DK. China kent een daling van de invoer van boter met 11% , maar blijft met nagenoeg 100.000 ton de grootste invoerder. Daarna komt de USA met een toename met 56%. Rusland, derde plaats, ziet zijn invoer meer dan verdubbelen.

Volle melkpoeder kent in 2019 een stijging met 2%. Nieuw-Zeeland (+12%), goed voor een uitvoer van 1,6 mio ton, blijft onbedreigd leider. De EU kent een afname met 11% en ziet haar marktaandeel dalen tot 11%. Uruguay, Argentinië en Australië vervolledigen de top-5 van de uitvoerders. Zij kennen allemaal een forse daling van de uitvoer. De USA komen op de 6^e plaats. Ons land blijft op de vierde plaats binnen de EU m.b.t. uitvoer naar derde landen. De uitvoer van volle melkpoeder naar derde landen vanuit ons land daalde met 21%. België heeft een aandeel op de wereldmarkt van 1,0%.

China kent een stijging van de invoer met 20% en is met 750.000 ton veruit de belangrijkste invoerder. Algerije behoudt zijn tweede plaats niettegenstaande een daling van de invoer met 15% naar 225.000 ton. Daarna komen de Verenigde Arabische Emiraten, Sri Lanka en Bangladesh.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** stijgt in 2019 met 2 %. De EU is de laatste jaren sterk gegroeid en is met 962.000 ton (+18%) duidelijk leider voor de USA (700.000 t), die een kleine terugval kent. NZ kent een kleine toename tot bijna 400.000 ton. Australië en Canada, beiden met verlies, vervolledigen de top-5. Ons land neemt na een stijging met 16% de leidersplaats in op de ranking van Europese exporteurs. Ons land heeft een aandeel van 8,2 % op de wereldmarkt.

Qua invoer blijft Mexico met toename van 3% en 350.000 ton de eerste plaats, voor China (+13%, 320.000 t). Indonesië komt met een toename van 9% op de derde plaats, de Filipijnen op de vierde plaats, terwijl Algerije de top-5 afsluit .

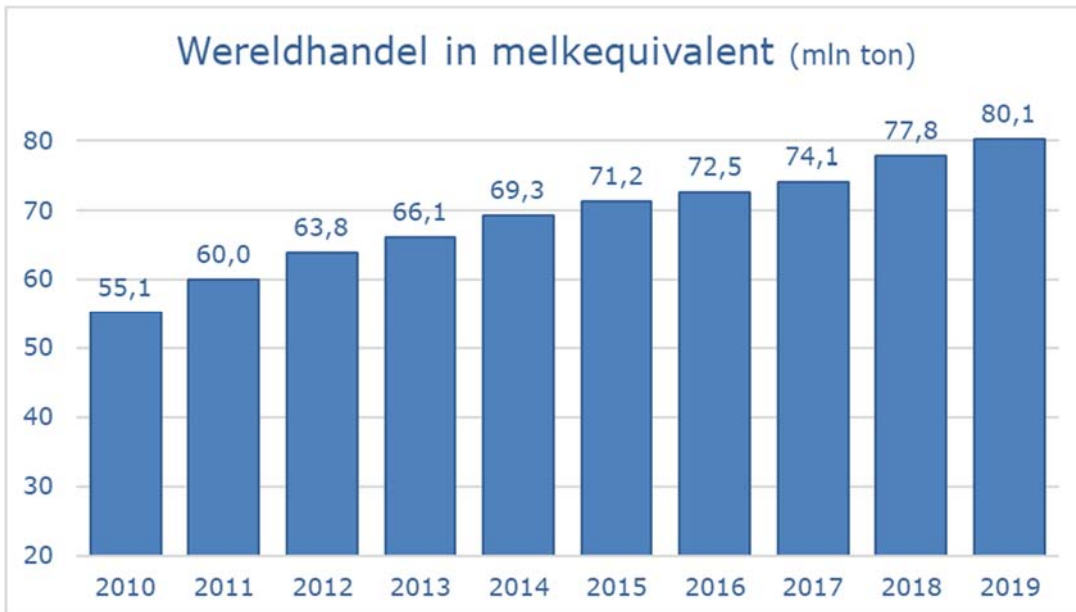
Wereldhandel in zuivelproducten
Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2018	2019 (1)	%19/18
BOTER & BUTTEROIL						
EU	175	156	178	158	216	37
Wereld	741	836	978	911	940	3
EU-aandeel (%)	24	19	18	17	23	32
MAGERE MELKPOEDER						
EU	357	379	695	816	962	18
Wereld	357	1.483	2.242	2.598	2.660	2
EU-aandeel (%)	100	26	31	31	36	15
VOLLE MELKPOEDER						
EU	575	447	401	334	297	-11
Wereld	575	2.120	2.616	2.586	2.640	2
EU-aandeel (%)	100	21	15	13	11	-13
KAAS						
EU	526	676	720	833	880	6
Wereld	1.308	2.269	2.321	2.442	2.530	4
EU-aandeel (%)	40	30	31	34	35	2
WEIPOEDER						
EU		396	538	598	598	0
Wereld		1.139	1.430	1.558	1.450	-7
EU-aandeel (%)		35	38	38	41	7
CONDENS						
EU	279	244	356	276	276	0
Wereld	512	758	1.112	1.165	995	-15
EU-aandeel (%)	54	32	32	24	28	17

(1) Voorlopig

Bron: ZMB

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kent een stijgende trend. Zo steeg de wereldhandel van 55,1 mia liter melkequivalent in 2010 naar 77,8 mia liter in 2018. Dit is een jaarlijkse gemiddelde toename van 4,4 %. In 2019 werd een groei van 3% genoteerd. In 2019 werd 80 mia liter melkequivalenten verhandeld op de wereldmarkt. Dit is 9% van de wereldmelkproductie.

Bron : Bulletin IDF 2019

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel blijft groeien

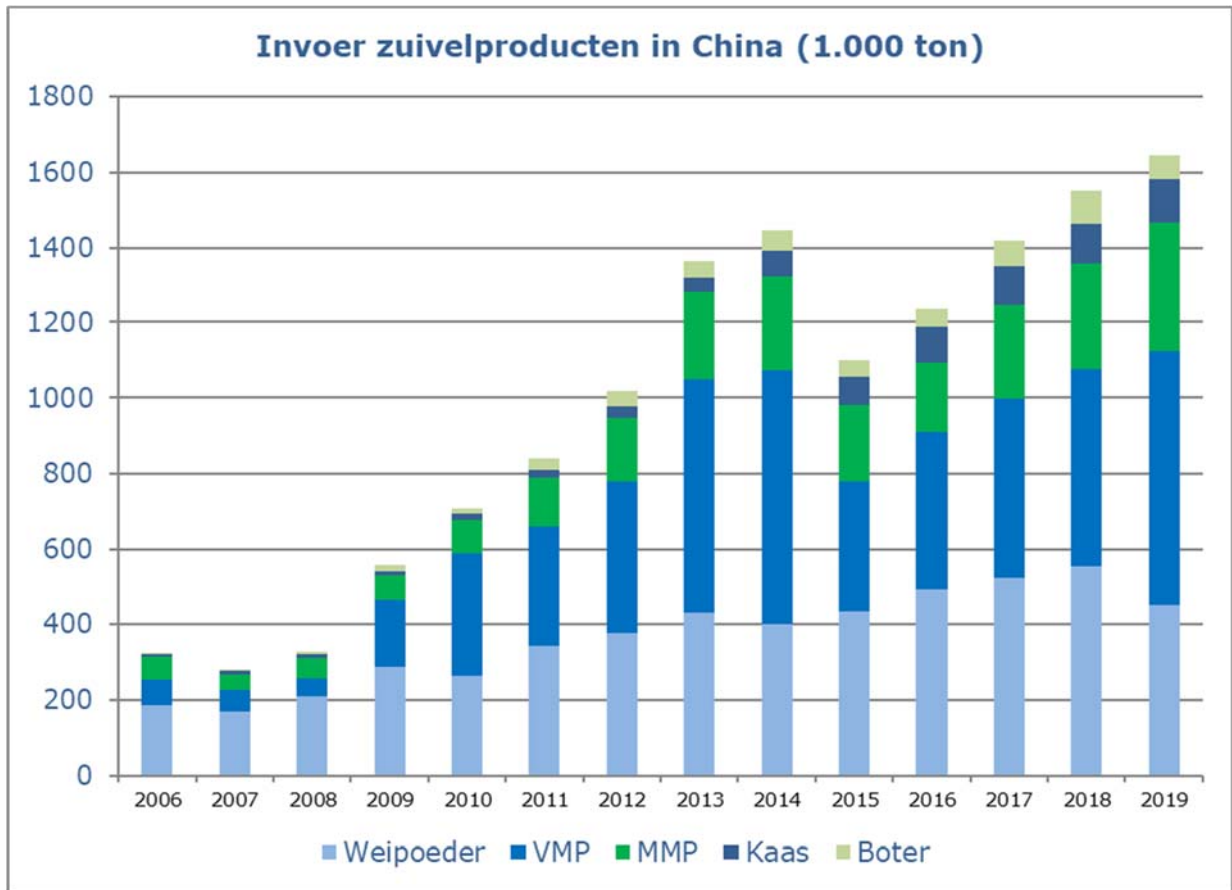
China was in 2019 opnieuw de belangrijkste afnemer van zuivelproducten op wereldvlak. China is goed voor ongeveer één vijfde van de wereldhandel in zuivel, uitgedrukt in melkequivalenten. De Chinese vraag naar zuivel blijft groeien en kan momenteel onvoldoende ingevuld worden door de ontwikkeling van de eigen melkproductie.

In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen.

Niettegenstaande een terugval bij boter en weipoeder kent de totale invoer van zuivelproducten in China in 2019 een toename. De totale invoer overschrijdt verder de recordvolumes die in 2014 gerealiseerd werden. Ook voor elk product afzonderlijk is de invoer in 2020 groter dan die in 2014.

China stelt heel veel in het werk om de eigen melkproductie op een hoger niveau te brengen qua kwaliteit en qua milieu-effecten. Daarnaast wordt fors ingezet op een uitbreiding van de productie. Evenwel moet in 2019 vastgesteld worden, op basis van voorlopige cijfers, dat zowel de melkproductie na drie opeenvolgende jaren van daling amper gestegen is.

Het ziet er naar uit dat de vraag naar hoogwaardige zuivelproducten, o.m. vanuit de EU, nog verder zal stijgen.

Bron: ZMB, CNIEL